

FRAMTIDAS SKOLE - SKOLEBRUKSPLAN 2

Høringsdokument:

- Målsettinger og prinsipper med tilbudsplanlegging
- Prinsipper for utforming av skolebygg

Mottakere

*Videregående skoler
Trøndelag høyere yrkesfagskole
Kommuner
Regionale kompetanseforum
Næringsforeninger/forum
Regionråd
Håndverkforeningen
Samiske organisasjoner
Opplæringskontorer
Universiteter og høyskoler
Partene i arbeidslivet
Voksenopplæringsforbundet
Elevorganisasjonen
Ungdommens fylkesutvalg
Lærlingerådet i Trøndelag
Hovedtillitsvalgte*

Grunnlagsdokumenter og tidligere gjennomført temamøter/ arrangementer finnes tilgjengelig på <https://www.trondelagfylke.no/skolebruksplan>

Avdeling utdanning

Seksjon eiendom

Trøndelag fylkeskommune **Postadresse:** Fylkets hus, Postboks 2560, 7735 Steinkjer

Telefon: 74 17 40 00 | **Epost:** postmottak@trondelagfylke.no | **Org.nr:** 817 920 632

1. INNLEDNING OG BAKGRUNN

Høringsdokumentet er et resultat av prosesser som er gjennomført i 2020 og 2021. Innen 3. mai ønsker fylkesrådmannen innspill på:

- A. De forslåtte *målsetningene for tilbudsplanleggingen*, jamfør kapittel 2.2.2. Bruk gjerne vedlegg 3 for å strukturere innspillet.
- B. Dagens *operative tilbudsprinsipper*, se vedlegg 1. Bruk gjerne vedlegg 3 for å strukturere svaret.
- C. Tilnærming til spørsmål om prinsipper for arealbruk og arealomfang i forhold til betraktning om MÅ-BØR-VIL-KAN. Se vedlegg 2 for grunnlaget for arbeidet med prinsippene. Bruk gjerne vedlegg 4 for å strukturere svaret.

1.1. Bakgrunn

Hovedutvalg utdanning vedtok i sak 79/20 i november 2020 å starte arbeidet med ny skolebruksplan, «Framtidas skole – Skolebruksplan 2»¹. Arbeidet skal gi et helhetsbilde om prioriteringer av byggeprosjekter for videregående skoler i Trøndelag fylkeskommune fram mot 2030 og angi hvordan fylkeskommunen skal møte de økonomiske utfordringene som er beskrevet i utfordringsdokumentet, FT-sak 85/20².

Arbeidet med «Framtidas skole – Skolebruksplan 2» skal lede til prinsipper for arealbruk og arealomfang i byggeprosjekter for videregående skoler i Trøndelag, og skal samordnes med prosesser for utforming av prinsipper for tilbudsplanlegging.

Arbeidet med utforming av prinsipper for arealbruk/arealomfang og prinsipper for tilbudsplanlegging gjennomføres som parallelle prosesser.

Både prinsipper for arealbruk/arealomfang og tilbudsplanlegging må forholde seg til rammer og de ambisjoner som ønskes realisert. Prosessen ble startet med å få etablere ett felles kunnskapsgrunnlag om disse forholdene gjennom en digital oppstartsamling i februar 2020³. Her ble det vist til at felles rammeverk består av:

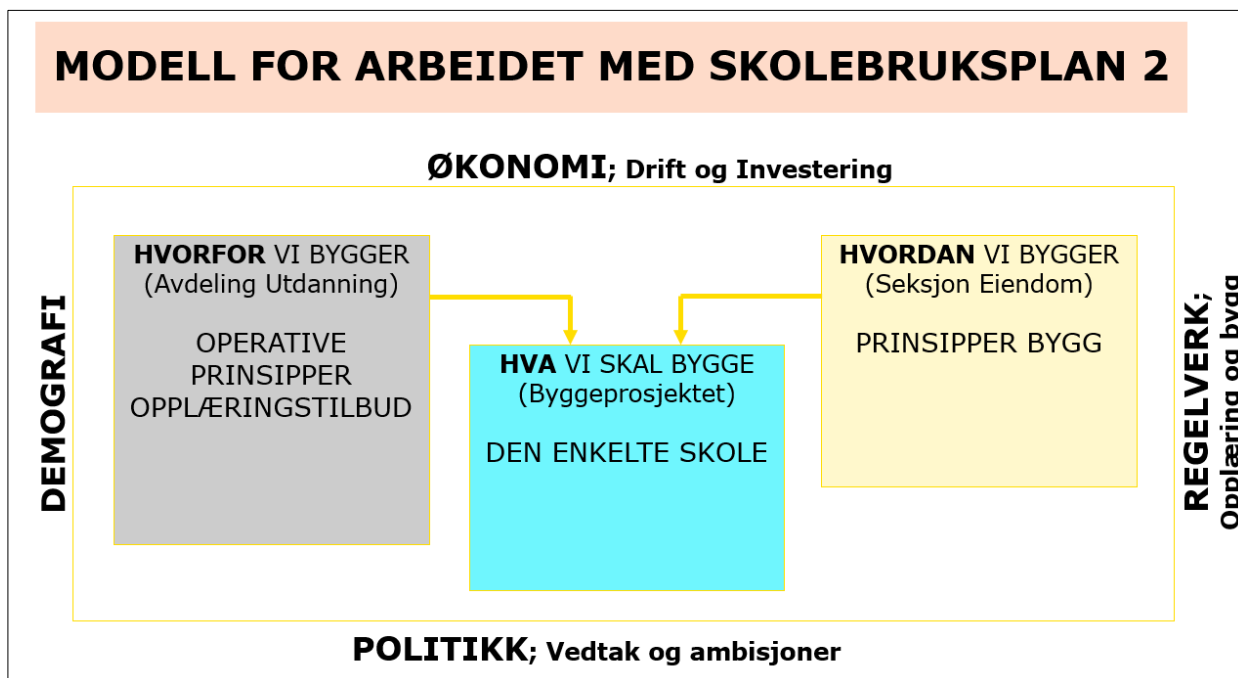
- Demografisk utvikling
- Økonomi for drift og investering
- Regelverk
- Politiske mål og ambisjoner

En arbeidsmodell med bakgrunn i dette rammeverket viser at *prinsipper for tilbudsplanlegging* angir hvorfor vi bygger (grunnlaget) og *prinsipper for arealbruk/arealomfang* angir hvordan vi bygger. Dette danner grunnlaget for det enkelte byggeprosjektet. Se figuren på neste side.

¹ [Politiske møter - Møter - Hovedutvalg for utdanning \(25.11.2020\) \(360online.com\)](#)

² [Politiske møter - Møter - Fylkesting \(17.06.2020\) \(360online.com\)](#)

³ [Framtidas skole - Skolebruksplan 2 - Trøndelag fylkeskommune \(trondelagfylke.no\)](#)

Vedtatte fokusområder for skolebruksplanarbeidet⁴ skal være retningsgivende for utformingen av prinsipper for arealbruk/arealomfang.

Før det konkrete arbeidet med operative prinsipper for tilbudsplanlegging og arealbruk/arealomfang angis, er det nødvendig å få på plass *målsettinger for tilbudsplanleggingen*.

Som en oppfølging av oppstartsamlingen i februar 2021 er det gjennomført flere temamøter med ulike aktører. Her har dialog og tema vært konsentrert om innspill som er relevante for målsettinger for utforming av prinsipper for tilbudsplanlegging.

⁴ [Framtidaskole \(trondelagfylke.no\)](http://framtidaskole.trondelagfylke.no)

1.2. Beskrivelse av prosessen

Dette høringsdokumentet tar utgangspunkt i de gjennomførte aktivitetene så langt i prosessen fram mot politiske beslutninger i juni 2021. Dette er definert som trinn 1 i arbeidet. Fylkestinget vil i juni behandle forslag til målsettinger for arbeidet med tilbudsplanlegging i Trøndelag.

I prosessens trinn 2 vil det med utgangspunkt i de politiske vedtatte målsettingene i trinn 1, gjennomføres prosesser for å utvikle *operative tilbudsprinsipper* og konkretiseringer rundt *prinsipper for skolebygg* som understøtter de tilbudene som skolene har. Arbeidet skal presenteres for Fylkestinget i desember 2021.

Prosessene i trinn 2 består av å:

- Utvikle operative prinsipper for tilbudsplanlegging.
- Arbeid videre med prinsipper knyttet til høyere yrkesfaglig utdanning.
- Arbeide videre prinsipper for videregående opplæring for voksne.
- Utforme prinsipper arealbruk/arealomfang.

Som et resultat av trinn 1 og trinn 2 vil Fylkesrådmannen legger fram følgende tre politiske saker til politisk behandling i desember 2021:

1. Skolebruksplanens samsak som oppfølging av FT-sak fra desember 2020
2. Sak om operative prinsipper for opplæringstilbudet
3. Sak om prinsipper for utforming av arealbruk/arealomfang.

Vi vil koordinere arbeidet inn mot Kompetanseforum Trøndelag med de påfølgende regionale kompetanseforum. Handlingsprogrammet til kompetansestrategien danner rammene for arbeidet.⁵

Regjeringen⁶ vurderer også å innføre «fritt skolevalg» i Norge. Dette hensyntar vi i arbeidet vårt.

Vi inviterer til digital høringskonferanse 22.04.21. Relevant bakgrunnsinformasjon, kunnskapsgrunnlag og problemstillinger/tema ligger presentert på <https://www.trondelagfylke.no/skolebruksplan>.

Frist for skriftlig tilbakemelding på dette høringsdokumentet er satt til 03. mai. Se kapittel 3.

⁵ [Kompetansestrategi - Trøndelag fylkeskommune \(trondelagfylke.no\)](https://www.trondelagfylke.no/kompetansestrategi)

⁶ [Saksgang: Friare skuleval - regjeringen.no](https://www.regjeringen.no)

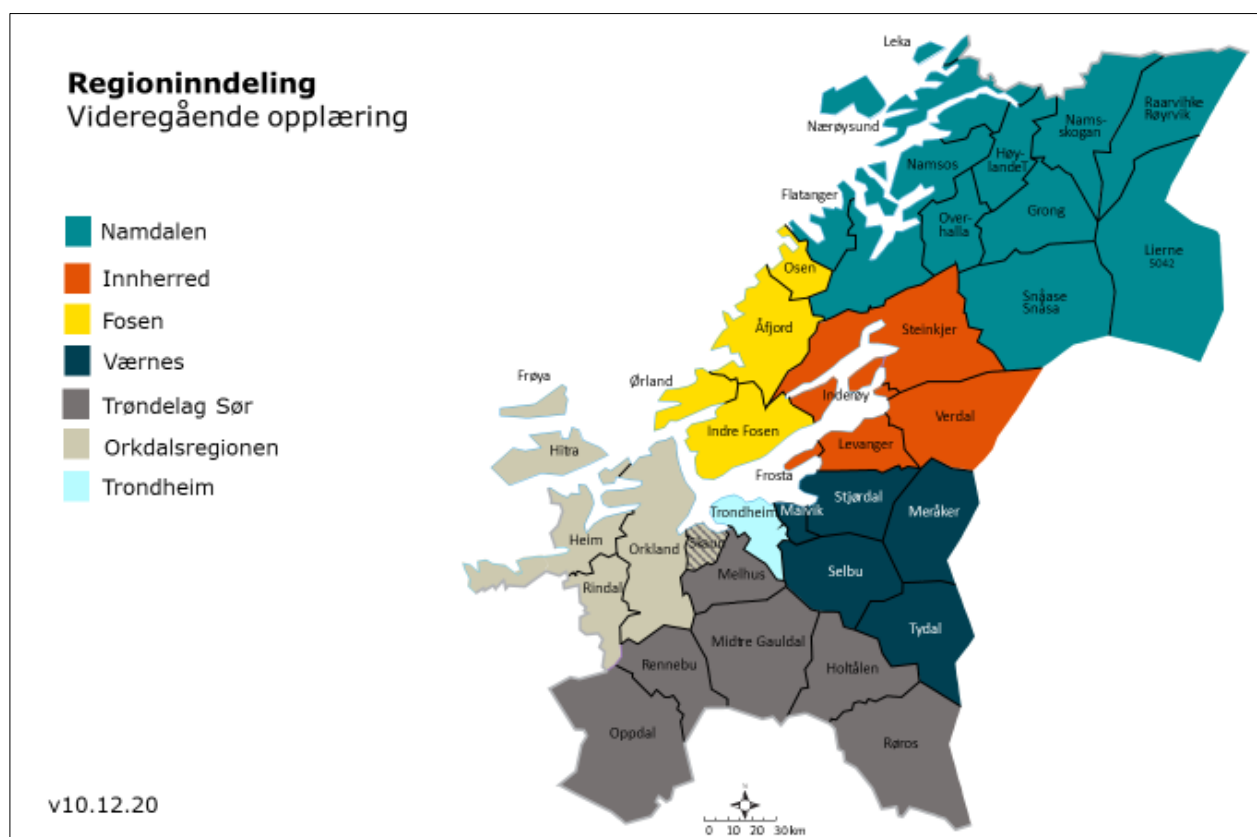
2. MÅLSETTINGER OG OPERATIVE TILBUDSPRINSIPPER

2.1. Innledning

I arbeidet med planlegging av tilbudet ved våre videregående skole og i fylkeskommunens økonomiplan legges det opp til en regioninndeling av fylket. Regioninndelingen er ikke statisk, men er et utgangspunkt basert på erfaringer fra arbeidet med tilbudsstruktur og kompetansestrategisk arbeid i Trøndelag etter 2017.

Både i oppstartsmøtet for skolebruksplanarbeidet februar 2021 og i de påfølgende temamøtene med skoler, opplæringskontor, kompetanseforum, regionråd m.fl. har det vært stor forståelse for å ha et regionalt perspektiv på planleggingen og gjennomføringen av kompetanseoppbyggingen i regionen. De foreslåtte målsettingene for tilbudsplanleggingen, kapittel 2.2.2 tar utgangspunkt i dette.

Kartet nedenfor viser regioninndelingen.

2.2. Trinn 1 – Målsetninger

Den første fasen i arbeidet, trinn 1, består av å definere *målsettingene for tilbudsplanleggingen* i videregående opplæring i Trøndelag. Prosessen har foregått første halvdel av 2021.

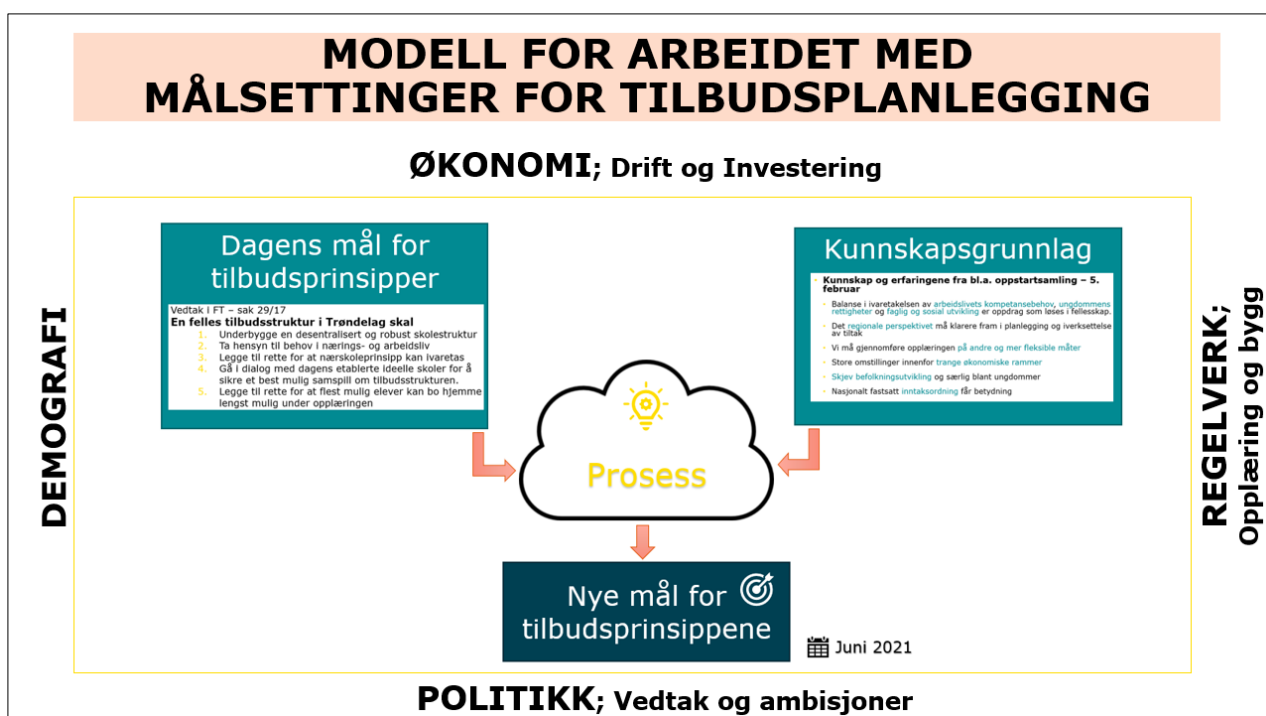
2.2.1. Modell for arbeidet

Figuren nedenfor er en forenklet modell som for arbeidet med å danne målsettinger for tilbudsplanleggingen i Trøndelag. De ytre rammene for arbeidet er demografi, økonomi, regelverk, politiske vedtak og ambisjoner. Kunnskapsgrunnlaget er oppdatert og gjennom prosesser utvikles nye målsettinger for tilbudsplanlegging i Trøndelag. De nye målsettingene skal vedtas av politisk i juni 2021. Parallelt med dette er også prosessen med å utvikle *prinsipper for utforming av arealbruk/arealomfang*.

I tillegg vil en evaluering av ressurstilodelingsmodellen starte opp medio 2021.

Prosessplan, bakgrunnsdokumenter og kunnskapsgrunnlag kan leses her:

<https://trondelagfylke.no/skolebruksplan>

2.2.2. Forslag til målsettinger for tilbudsplanleggingen

Med bakgrunn i prosesser som er gjennomført våren 2021 foreslår Fylkesrådmannen følgende målsettinger for tilbudsplanleggingen i Trøndelag:

Målsettingene for tilbudsplanleggingen i Trøndelag skal:

- A. *Legge til rette for balanse i ivaretagelsen av arbeidslivets kompetansebehov og elever/lærlinger/studenter/deltakere rettigheter og faglig og sosial utvikling. Regionen etablerer/bruker egnede arenaer for å ivareta oppdraget. (Brukerperspektivet)*
- B. *Legge grunnlag for en forutsigbar og relevant skole- og tilbudsstruktur i regionen.*
- C. *Legge til rette for en tilbudsstruktur som speiler kompetansebehovet til arbeidslivet i regionen. Regionen kan også ta et medansvar for kompetansebehovet i Trøndelag samlet sett og i et nasjonalt perspektiv. (Arbeidslivsperspektivet)*
- D. *Legge til rette for et regionalt inntak.*
- E. *Legge til rette for at flest mulig ungdommer kan få fullført opplæringen i regionen.*
- F. *Legge vekt på regionale samarbeidsstrukturer i utarbeidelse av tilbudsstrukturen.*

I de påfølgende avsnittene gis begrunnelse og forklaring av de ulike målsettingene.

Kort begrunnelse og forklaring av målsetningene

- A. *Legge til rette for balanse i ivaretagelsen av arbeidslivets kompetansebehov og elever/lærlinger/studenter/deltakere rettigheter og faglig og sosial utvikling. Regionen etablerer/bruker egnede arenaer for å ivareta oppdraget. (Brukerperspektivet)***

I saken om tilbudsprinsipper som ble behandlet i forbindelse med fylkessammenslåingen i 2017 var ikke elev/student/deltaker/ lærlingeperspektivet (heretter kalt *brukerne*) tatt inn på en fullverdig måte. Det er viktig å ha med hensynet til brukerne av de fylkeskommunale opplæringstilbudene.

Å ta hensyn til både arbeidslivets kompetansebehov og brukernes behov og interesser er viktig i tilbudsplanleggingen

Brukerne skal i løpet av opplæringstiden erverve seg ferdigheter som etterspørres av arbeidslivet samtidig som de utvikler seg som samfunnsborgere med 21. århundres kompetanser.⁷

Både aktørene i kompetanseforum og skolene har et klart ønske om forsterket brukermedvirkningen. Det er et ønske om i større grad å utnytte fleksibiliteten i videregående opplæring, både mht. fleksible undervisningsmetoder og alternative opplæringsmodeller, spesielt på yrkesfaglige utdanningsprogram.

⁷ [NOU 2014: 7 - regjeringen.no](https://www.regjeringen.no)

B. Legge grunnlag for en forutsigbar og relevant skole- og tilbudsstruktur i regionen.

Med en forutsigbar og relevant tilbudsstruktur forstås en tilbudsstruktur som holder seg forutsigbar over tid. Den skal tåle endringer i brukernes utdanningsvalg og endringer i størrelsen på elevkullene. Ved å løfte perspektivet til regionen er dette lettere å oppnå fordi:

- Det er flere brukere i regionen enn i den enkelte kommunen. Desto bredere brukergrunnlag skolene kan rekruttere fra, desto lettere er det å rekruttere et tilstrekkelig antall brukere til å opprettholde opplæringstilbud.
- Skolene i regionen skal sammen legge til rette for å tilby kompetanse ut ifra regionens behov.
- Skolene må samarbeidende for å sikre en variert kompetansetilgang i regionen istedenfor å konkurrerende om brukerne ved bare å tilby de samme utdanningene.
- Det gir støtte klarhet i hvem arbeidslivet skal samarbeide med fordi det er forutsigbart hvor de ulike utdanningene er lokalisert.

Et regionsperspektiv gir større forutsigbarhet for brukerne, skolen og arbeidslivet om hvilken kompetanse skolene i regionen bidrar til på dekke.

En forutsigbar og relevant tilbudsstruktur vil kunne bidrar til redusert behovet for ombygginger av skolene med tilhørende investeringer i utstyr. Dette gir også klare forutsetninger for drift av skolebyggene.

Den forutsigbare tilbudsstrukturen kombineres med fleksible og varierte løsninger basert på behovene til brukerne og regionens kompetansebehov.

C. Legge til rette for en tilbudsstruktur som speiler kompetansebehovet til arbeidslivet i regionen. Regionen kan også ta et medansvar for kompetansebehovet i Trøndelag samlet sett og i et nasjonalt perspektiv. (Arbeidslivsperspektivet)

Regionene i Trøndelag har ulikt behov for kompetanse både type og omfang. F.eks. har Namdal har er et stort behov å rekruttere ansatte med kompetanse fra alle nivåer knyttet til blå sektor (sjø- og havnæring). I regionen Trøndelag Sør står denne næringen svakt. Kompetansetilbudet ved skolene må speile arbeidslivet i regionen.

For å sikre at det samlede kompetansebehovet for hele Trøndelag dekkes, må skolene tildeles et meransvar for å utvikle kompetanser utover egen region. Eksempelvis må skolene i Namdals- og Orkdalsregionen dekke behovet for kompetanse til blå sektor i Fosenregionen.

Skolene gir tilbakemelding på en oppfatning av at regionens samlede tilbud i stor grad dekker næringens kompetansebehov.

D. Legge til rette for et regionalt inntak

Stortinget gjennomfører nå en prosess knyttet til ønske om innføring av fritt skolevalg/karakterbasert inntak for alle landets fylker. I høringen ble det lagt fram to hovedretninger: Fritt skolevalg i hele fylket eller fritt skolevalg innenfor en region hvor søkerne kan velge mer enn en skole per utdanningsprogram.

Trøndelag fylkeskommune ønsker å videreføre et inntak basert på nærskoleprinsippet.

I den nye inntaksordningen kan *hele fylket* være én region, dvs. den lokale inntaksforskriften gir «fritt skolevalg» i hele fylket. Inntaket kan også være basert på *regioninndelingen* som vist i kapittel 2.1. Det finnes også en rekke mellomløsninger. Valgt modell for inntaket vil først kunne tas i løpet av høsten 2021, etter at Stortinget har trukket opp rammene for fylkeskommunens handlingsrom. Parallelt med arbeidet med tilbudsprinsipper, vil det derfor høsten 2021 bli utarbeidet ny, lokal inntaksforskrift.

Det er mulig å ha et inntak med andre regioner enn de som framkommer av regionsindelingen i kapittel 2.1. Det vil imidlertid svekke muligheten for å planlegge kompetanseoppbygging i regionen.

E. Legge til rette for at flest mulig ungdommer kan få fullført opplæringen i regionen.

Skolene vil ikke alltid ha et tilstrekkelig brukergrunnlag/elever til at det er økonomisk forsvarlig å opprettholde et bredt spekter av tilbud med tilhørende krav om versksteder. Skolene har heller ikke bredden i kompetanse blant de ansatte til å tilby alle utdanninger. Brukerne kan derfor være avhengig av å benytte flere av utdanningsinstitusjonene i «sin» region for å gjennomføre ønsket opplæring. Tilbudet i regionene bør settes sammen slik at påbegynt utdanning kan gjennomføres i *regionen*. Dette for å redusere flytting og styrke brukerens tilhørighet til regionen. Det er viktig at dimensjoneringen av videregående opplæringstilbud i skole er i samsvar med opplæringskapasiteten i bedriftene (inntak av lærlinger).

For spesialiserte utdanninger som f.eks. innen små og verneverdige fag eller fag med svært begrenset behov for kompetansetilførsel til arbeidslivet, kan det være aktuelt å gjennomføre opplæringen i andre regioner.

Opplæringskontorene peker på at det i større grad må legges til rette for tettere samarbeid mellom skoler, fleksible opplæringsmetoder og tilby alternative opplæringsmodeller innenfor fag- og yrkesopplæring.

Skolene gir tilbakemelding på at det er et utnyttet potensial i samarbeid mellom skolene. Opplæringskontorene trekker frem utfordringer med store reiseavstander mellom skolene i en del regioner, der det i prinsippet vil være kortere reisevei til en skole i en annen region, kontra å måtte flytte på hybel innad i regionen. Innspill fra kompetanseforum peker på at det er viktig regionen har «riktige» og attraktive/spesielle tilbud slik at ikke disse sentraliseres.

F. Legge vekt på regionale samarbeidsstrukturer i utarbeidelse av tilbudsstrukturen.

Det er naturlig å utfordre bl.a. regionale kompetanseforum/regionråd til å ta ansvaret for å utarbeide helhetlige «bestillinger» av kompetanse for sin region. Slike høringsuttalelser må angi hvilken kompetanse som bør utvikles ved utdanningsinstitusjonene i region.

2.3. Trinn 2 – Operative tilbudsprinsipper og prinsipper for skolebygg

Prosessene knyttet til arbeidet med de *operative tilbudsprinsippene* for planlegging av tilbud for ungdommer og voksne vil i hovedsak foregå siste halvdel av 2021. Dette er å forstå som strategier for å nå målene som er foreslått i kapittel 2.2.2. Disse strategiene defineres som *operative tilbudsprinsipper* for planleggingen av opplæringstilbudet. Som et ledd i prosessen utvikles også *prinsipper for utforming av arealbruk/arealomfang*.

2.3.1. Innledning

Videregående opplæring for ungdommer, voksne og høyere yrkesfaglig utdanning er basert på ulike lovregler mm. Det har medført at de operative tilbudsprinsippene har utviklet seg i ulik retning over tid. I det kommende arbeidet i fase 2 ønsker vi å:

1. Samle alle strategien på et sted, se vedlegg 1.
2. Se på muligheter for samkjøring/samordning av de operative prinsippene på tvers av utdanningsnivåer og ulike rammebetingelser som ulikt lov- og regelverk.

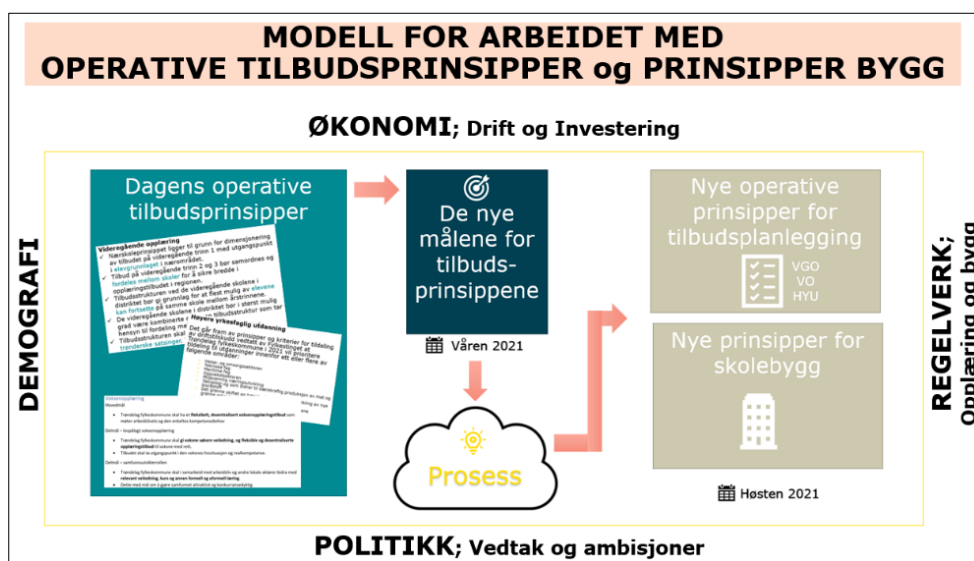
I vedlegg 1 har vi dagens operative prinsipper for å nå målsetningene som ble vedtatt i 2017 for videregående skole, voksenopplæring og høyere yrkesfaglig utdanning. De må nå justeres og samordnes for å nå de nye målsetningene som vi skal vedta. Dette gjelder for videregående opplæring, voksenopplæring og høyere yrkesfaglig utdanning.

2.3.2. Prinsipper for utforming av arealbruk/arealomfang

I vedlegg 2 har vi presentert dagens grunnlag for utforming av skolebygg. Disse er bl.a. fra tidligere økonomiplaner og skolebruksplan samt fokusområder som ble vedtatt som en del av arbeidet med skolebruksplan. I det videre arbeidet vil vi ta utgangspunkt i dette grunnlaget og samtidig ta hensynta de målsettingene for tilbudsplanlegging som blir vedtatt politisk (juni 2021) og hvordan disse virker inn på prinsipper for arealbruk/arealomfang i utforming av skolebygg.

2.3.3. Modell for arbeidet

Figuren er en forenklet modell for arbeidet som er beskrevet over. De ytre rammene for arbeidet er demografi, økonomi, regelverk, politiske vedtak og ambisjoner. Med bakgrunn i de vedtatte målsettingene i juni 2021 vil vi utvikle de nye operative tilbudsprinsippene i løpet av høsten 2021.

Disse er igjen et grunnlag for utarbeidelse av prinsipper for utforming av arealbruk/arealomfang. Alt dette defineres som fase 2. Arbeidet presenteres for politisk behandling i desember 2021. Resultatet av evaluering av ressurstilodelingsmodellen vil også foreligge i løpet av 2021.

2.4. Øvrige momenter

I løpet av høsten 2020 har det vært utarbeidet modeller for **bedriftsnært yrkesfag**, BYF⁸. I hovedsak er slike modeller tenkt som en alternativ organisering av yrkesopplæring. BYF benyttes når behovet for kompetanse er av svært begrenset karakter eller søkergrunnet er marginalt. I den vedtatt BYF-modellen er det nedfelt bl.a. følgende prinsipper:

- Skolene tilrettelegger for opplæring i fellesfag
- Bedriftene innehar de fagspesifikke kompetansene og legger til rette for teoriopplæring og praktisk opplæring frem mot sentralgitt eksamen etter beskrivelsene i vurderingskapitlet i læreplanen, Vg3/opplæring i bedrift.

I arbeidet med tildeling av utstyrsmidler knyttet til **fagfornyelsen** og kartlegging av evt. behov for bygningsmessige tilpasninger som en følge av dette, ble det pekt på at:

- Skolens lokaler på Vg1 tilpasses de tilbudene skolene har på Vg2 og Vg3.
- Skoler som har elever med andre fordypningsbehov, løser dette i samarbeid med andre skoler eller lokalt arbeidsliv.
- I faget yrkesfaglig fordypning (YFF) er det også naturlig å innrette opplæringsarealet til skolens samlede tilbud.

Momentene som er trukket fram ovenfor vil også inngå i det videre arbeidet med utvikling av prinsipper for arealbruk/arealomfang.

I løpet av prosessene som vi nå har gjennomført i løpet av 2020 og 2021 er det kommet ulike innspill knyttet til arbeidet med **målsettingene for tilbudsplanleggingen**. Disse innspillene danner bl.a. grunnlaget for forslaget for målene. Videre finner vi av innspillene at:

- Brukerne/elevene må i større grad kunne involveres i utarbeidelse av de fleksible og variable opplæringstilbudene som tilbys i regionen i tillegg til de «faste» tilbudene.
- Arbeidslivet må og ønsker å bidra sterkere i gjennomføringen av opplæringen. Det gjelder både de fleksible og variable opplæringstilbudene, samt skolens faste tilbud.
- Det er ønskelig å se opplæring på tvers av utdanningsnivåene: Kompetanseforumene ønsker å se videregående opplæring for ungdommer og voksne i sammenheng. De ønsker å koble høyere yrkesfaglig utdanning tettere opp mot de videregående opplæringstilbudene.
- Det er ønskelig med en diskusjon om forutsigbare tilbud også innenfor voksenopplæring med tettere informasjon mellom brukere og arbeidslivets behov.
- Det er ønskelig å kunne bo hjemme og være elev både nærskolen og en annen skole i Trøndelag
- Etablere samhandlingsarenaer der skole, arbeidsliv og brukerne diskuterer framtidige kompetansebehov ut fra forståelsen av begreper som grønt skifte og bærekraftsmål.

Dette er også innspill som blir ført videre inn i fase 2 av arbeidet.

⁸ [Bedriftsnært yrkesfag - BYF | Videregående opplæring - vilbli.no](https://vilbli.no)

3. HVA ØNSKE VI TILBAKEMELDING PÅ?

Høringsdokumentet er et resultat av prosesser som er gjennomført i 2020 og 2021. Innen 3. mai ønsker fylkesrådmannen innspill på:

- A. De forslåtte *målsetningene for tilbudsplanleggingen*, jamfør kapittel 2.2.2. Bruk gjerne vedlegg 3 for å strukturere innspillet.
- B. Dagens *operative tilbudsprinsipper*, se vedlegg 1. Bruk gjerne vedlegg 3 for å strukturere svaret.
- C. Tilnærming til spørsmål om prinsipper for arealbruk og arealomfang i forhold til betraktning om MÅ-BØR-VIL-KAN. Se vedlegg 2 for grunnlaget for arbeidet med prinsippene. Bruk gjerne vedlegg 4 for å strukturere svaret.

3.1. Frist og innsending

Tilbakemeldingene tas med som grunnlag for sak til behandling i Fylkestinget i juni 2021. Vedleggene kan med fordel benyttes i struktureringen av tilbakemeldingen.

Frist for tilbakemelding er 3. mai 2021

postmottak@trondelagfylke.no – saksreferanse 202016545.

3.2. Vedlegg

Vedlegg 1:

Dagens operative tilbudsprinsipper i videregående opplæring, voksenopplæring og høyere yrkesfaglig utdanning

Vedlegg 2:

Grunnlag for utarbeidelse av prinsipper for arealbruk/arealomfang

Vedlegg 3:

Skjema for tilbakemelding - mål for tilbudsplanleggingen

Vedlegg 4:

Skjema for tilbakemelding - prinsipper for utforming av arealbruk/arealomfang

Vedlegg 1

Dagens strategier/ operative prinsipper

1. Videregående opplæring - generelt

- ✓ Nærskoleprinsippet ligger til grunn for dimensjonering av tilbudet på videregående trinn 1 med utgangspunkt i [elevgrunnlaget](#) i nærområdet.
- ✓ Tilbud på videregående trinn 2 og 3 bør samordnes og [fordeles mellom skoler](#) for å sikre bredde i opplæringstilbudet i regionen.
- ✓ Tilbudsstrukturen ved de videregående skolene i distriktet bør gi grunnlag for at flest mulig av [elevene kan fortsette](#) på samme skole mellom årstrinnene.
- ✓ De videregående skolene i distriktet bør i størst mulig grad være kombinerte og ha en tilbudsstruktur som tar hensyn til fordeling mellom [kjønnene](#).
- ✓ Tilbudsstrukturen skal legge til rette for særlige [trønderske satsinger](#). I dag er disse:
 - Idrettsfag.
 - Musikk, dans og drama.
 - Naturbruk - grønn og blå sektor.

Det vil være naturlig å justere disse satsingene i forbindelse med strategier om tilbudsutviklingen i fylket, og i den årlige saken om tilbudsstruktur til fylkestinget.

- Fylkestinget ber rådmannen gå i dialog med dagens etablerte ideelle skoler med mål om samarbeid for å sikre et best mulig samspill om tilbudsstrukturen.
- Det skal legges vekt på at tilbudsstrukturen balanserer mellom det å opprettholde [forsvarlige driftsforhold, behov i arbeid- og næringsliv, langsiktighet og forutsigbarhet](#).
- Alle skoler med yrkesfaglige utdanningsprogrammer skal i hovedsak [ha både Vg1 og Vg2](#) innenfor yrkesfaglige utdanningsprogram.

2. Videregående opplæring – spesielt for Trondheim

- A. De videregående skolene i Trondheim bør være [kombinerte](#) videregående skoler og ha en tilbudsstruktur som gir en jevnbyrdig fordeling av antall elever mellom kjønnene.
- B. De yrkesfaglige utdanningsprogrammene på en skole bør samlet ha et omfang på minst [100 elevplasser](#) for å sikre et fullverdig tilbud.
- C. Innenfor de yrkesfaglige utdanningsprogrammene skal det legges spesiell vekt på en [arbeidsdeling](#) mellom de videregående skolene innenfor de tunge og arealkrevende utdanningsprogrammene.
- D. Det skal i hovedsak være minimum [fire paralleller på studiespesialiserende](#) utdanningsprogram ved de skolene som har dette tilbudet.

3. Høyere yrkesfaglig utdanning

Dagens operative prinsipper for planlegging av høyere yrkesfaglig utdanning

Det går fram av prinsipper og kriterier for tildeling av driftstilskudd vedtatt av Fylkestinget at Trøndelag fylkeskommune i 2021 vil prioritere tildeling til utdanninger innenfor ett eller flere av følgende områder:

- Helse- og omsorgssektoren
- Tekniske fag
- Maritime fag
- Oppvekstsektoren
- Miljøvennlig næringsutvikling
- Teknologi og som bidrar til bærekraftig produksjon av mat og bioråstoff
- Det grønne skiftet og bærekraftmålene med utvikling av nye grønne arbeidsplasser og grønn verdiskapning
- Kompetanse for å møte klima og miljøutfordringene
- Digitalisering, automatisering og robotisering
- Vedlikehold av kritisk infrastruktur

Tilrettelegge for distribuering av utdanninger i hele fylket i et samarbeid mellom Trøndelag høyere yrkesfagskole og de videregående skolene

Samarbeidet kan/bør bestå av:

- Kartlegging av aktuelle kompetansebehov
- Bruk av lokaler
- Bruk av infrastruktur, eksempelvis digitale ressurser
- Bruk av utstyr, også i samarbeid med aktuelt næringsliv
- Bruk av kompetanse, både faglig og merkantil

Sentralt må avklaringer rundt økonomiske, administrative og organisatoriske rammer for samarbeidet avklares

Utdanningstilbud kan variere avhengig av de konkrete kompetansebehovene lokalt og regionalt

Utdanninger kan distribueres som

- rene stedbaserte tilbud
- rene nettbaserte tilbud
- samlingsbaserte tilbud med nettstøtte

Tilbud kan gis

- bare ett sted, f.eks. Indre Fosen, eller
- flere steder parallelt

4. Voksenopplæring

Opplæringsloven – Innfrielse av voksnes rett til videregående opplæring

Retten til videregående opplæring er det prinsippet som kanskje påvirker mest hvilke tilbud som igangsettes i de ulike regionene. Fylkeskommunen har krav på seg til å gi voksenopplæring i de fag/programfag/utdanningsprogram som søkeren mangler for å oppnå ønsket sluttkompetanse. Den voksnes realkompetanse skal danne grunnlag for opplæringstilbudet. Opplæringen skal gis innen rimelig tid etter søknad, og i hovedsak får søkere med voksenrett tilbud fra kommende høst.

Opplæringslovens forskrift om inntak til voksenopplæring

Voksene søkere skal tas inn etter følgende rekkefølge:

1. Voksne søkere med rett til videregående opplæring
2. Voksne søkere uten rett som har fullført, men ikke bestått videregående opplæring
3. Voksne søkere uten rett som har studie- eller yrkeskompetanse.

Voksne kan også søke inntak til ordinær videregående opplæring men da blir voksne med voksenrett prioritert etter ungdom med rett.

Mål for voksnes læring i Trøndelag

Det er utarbeidet et hovedmål, et for den lovpålagte oppgaven og et for fylkeskommunens samfunnsutviklerrolle. Dette er prinsipper som påvirker voksenopplæringen i fylket.

Hovedmål

- Trøndelag fylkeskommune skal ha et **fleksibelt, desentralisert voksenopplæringstilbud** som møter arbeidslivets og den enkeltes kompetansebehov

Delmål – lovpålagt voksenopplæring

- Trøndelag fylkeskommune skal **gi voksne søkere veiledning, og fleksible og desentraliserte opplæringstilbud** til voksne med rett.
- Tilbudet skal ta utgangspunkt i den voksnes livssituasjon og realkompetanse.

Delmål – samfunnsutviklerrollen

- Trøndelag fylkeskommune skal i samarbeid med arbeidsliv og andre lokale aktører bidra med **relevant veiledning, kurs og annen formell og uformell læring**.
- Dette med mål om å gjøre samfunnet attraktivt og konkurransedyktig.

Vedlegg 2

Grunnlag for arbeidet med prinsipper for skolebygg

Når det gjelder arbeid med /utforming av prinsipper for arealbruk og arealomfang skal **fokusområdene** for skolebruksplanen være retningsgivende:

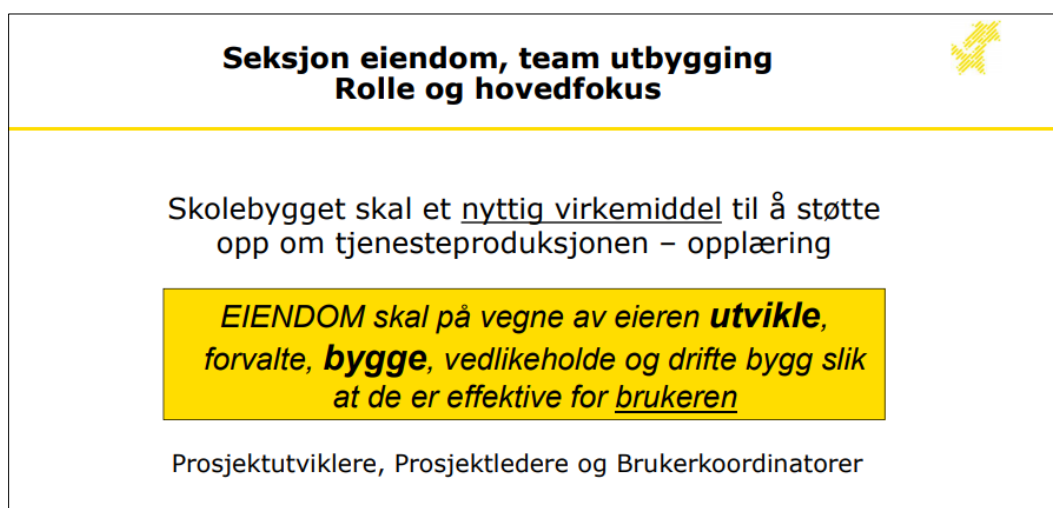
- Skole og arbeidsliv
- Faglig og sosial kompetanse
- Nærmiljø og samfunn
- Teknologi og relevans

Fokusområdene og intensjonene kan sees her: [Framtidas skole \(trondelagfylke.no\)](http://Framtidas skole (trondelagfylke.no))

Det er angitt i de siste års økonomiplaner viktigheten av en effektiv arealbruk, og at fylkeskommunen vil at skolebyggene skal bygges med tilpasningsdyktighet og fleksibilitet i forhold til endringer i elevtall og opplæringstilbud, samt framtidens kompetanse så de kan videreutvikles over tid.

I utarbeidelse av fokusområdene ble det våren 2018 gjennomført flere dialogkonferanser hvor det ble lagt til rette for innspill på tema/momentene som skulle være førende for det videre arbeidet, og gi grunnlag for fokusområder i skolebruksplanarbeidet.

[Se presentasjonen fra 2019 om fokusområder og framtidsrettede bygg.](#)

Innkome innspill fra gjennomførte samlinger i arbeidet gjennom våren 2021

De vedtatte fokusområdene har vært retningsgivende for arbeidet med utvikling av skolebygg fram til nå, og fokusområdene vil også være retningsgivende for det videre arbeidet og utviklingen av prinsippene.

I de samlingene som har vært gjennomført så langt i 2021 har det kommet flere innspill som kan knyttes til utforming av skolebygg, og disse vil bli tatt inn i det kommende arbeidet med prinsippene for skolebygg.

Innkome innspill fra gjennomførte samlinger i arbeidet gjennom våren 2021 (summarisk):

- Nettbasert opplæring- må alle læringsmoduler foregå på skolen? Særlig relevant byf.
- Må skolen være organisert som i dag? Fordeling av opplæringen mellom stedbunden opplæring og på nett.
- Skolebygggenes tilpasning for sambruk- soneinndeling/skallsikring for enkel utleie
- Er busskonseptet for opplæring avleggs? Bør vi utfordre rammene for opplæring? Skal timeplanen være så overstyrende for bygget.
- Fleksible skolebygg. Lukkede klasserom vanskelig. Bruke fellesarealer på nye måter, som skaper nye soner og muligheter.
- Bruke ulike arealer på mer aktive måter. Flytting og oppbevaring av prosjekter en problemstilling. Åpenhet og samling en samtidig utfordring.
- Må skolene være så arealeffektive? Det hindrer oss i å utføre samfunnsoppdraget? Kanskje færre byggeprosjekter er en mulighet?
- Vi ønsker en vurdering om skolebygg skal bygges med hensyn til fremtidige pandemisituasjoner.
- Vi ønsker at koblingen mot lokalt næringsliv vektlegges sterkere som prinsipp i Skolebruksplan 2.
- Skolebyggene våre bør ha en sentral funksjon i lokalsamfunnet og skape en merverdi for innbyggerne i lokalsamfunnet. Skal vi fortsatt ha en desentral skolestruktur er dette en betingelse. Samarbeid med lokalt næringsliv, kommunen og 24/7-tenking. Bygget må brukes så mye som mulig utenfor skolens åpningstid.
- Hvordan kan man sammen bruke arealene, men det må utarbeides en bærekraftig samarbeidsavtale og klargjør roller og forventninger i et langsiktig perspektiv. Veldig riktig tanke.
- Eierskap og økonomisk ansvar blir veldig avgjørende for om sambruk er mulig. Man er ofte enige om de store tingene, men de små praktiske områdene blir avgjørende.
- Skolen som et felles eie for lokal samfunnet. Det viktig å bruk skolebyggene til annen aktivitet og til å benytte ledige lokaler i skolen også på dagtid. Skolen som «samfunnshus».
- Det er naturlig å se på sambruk mellom videregående skoler og andre aktører. Hva ser vi for oss knyttet til Campus Namdalen? Det er viktig med grundige forankringsprosesser både i skoleslagene og i lokalsamfunnet. Det må settes av tid til å få til gode prosesser. Olav Duun ønsker et sterkere eierforhold fra lokal samfunnet. Byggene skal være åpne 24/7 for alle.
- Gode erfaringer med samlokalisering. Eksempel fra Fosen vgs vedr. kulturhus m/ bibliotek og skole. Skolen brukes også på kveldstid. Eksempel også mht. planene om et Campus i Namdalen. Slik skapes gode arenaer for alle aktørene: « I grendene må man gjøre ting i lag»!

- Skolene deler på opplæringsoppdraget – utnytte skoler som har lokaler og ikke bygge opp og bygge ned tilbud rundt omkring i fylket. (Hovedskole med ansvar for et utdanningsprogram – «filialer» som tar grunnopplæringen.)
- THYF har egne lokaler i Trondheim. Vi er trangbodde. Det er behov utvidelse av lokalene til skoleslaget. Studenter – krav til lokaler er annerledes enn for elever. Mere lokaler til studiearealer – selvstudier.
- Plass på skolene til å distribuere høyere yrkesfaglig utdanning på alle skolene? Kobling mellom vgo og høyere yrkesfaglig utdanning?
- Det må settes av arealer til samfunnsutvikling – bærekraftig økonomisk og praktisk f.eks: knyttet opp mot landbruk og grønne næringer. Skolebyggene i Trondheim er ikke tilpasset utleie og sambruk. Skoleeier må inn med en klare bestilling til eiendom knyttet utleie og sambruk? Eksisterende skoler må også tilpasses til nye krav.
- Det er vanskelig å låne ut bygget uten tilsynsvakt? Skolene er ikke bygget for utleie og det koster penger for utlån.
- Vi ønsker at voksenopplæringen i regionen hensyntas når rammene for skolebygg skal utredes. Samfunnsutviklerrollen bør styrkes.
- Bekymring knyttet til at det ikke planlegges med eget areal for voksenopplæring og fagskoletilbud med gode og tilrettelagte arealer.

Vedlegg 2

Skjema/ støttemal for tilbakemelding på høringsdokumentet

Innspill/kommentarer til målsettinger med tilbudsplanleggingen i Trøndelag, jamfør kapittel 2.2.2

Målsettingene for tilbudsplanleggingen i Trøndelag skal:		
Pkt.	Mål	Kommentar
A	<i>Legge til rette for balanse i ivaretagelsen av arbeidslivets kompetansebehov og elever/lærlinger/studenter/deltakere rettigheter og faglig og sosial utvikling. Regionen etablerer/bruker egnede arenaer for å ivareta oppdraget. (Brukerperspektivet)</i>	
B	<i>Legge grunnlag for en forutsigbar og relevant skole- og tilbudsstruktur i regionen.</i>	
C	<i>Legge til rette for en tilbudsstruktur som speiler kompetansebehovet til arbeidslivet i regionen. Regionen kan også ta et medansvar for kompetansebehovet i Trøndelag samlet sett og i et nasjonalt perspektiv. (Arbeidslivsperspektivet)</i>	
D	<i>Legge til rette for et regionalt inntak.</i>	
E	<i>Legge til rette for at flest mulig ungdommer kan få fullført opplæringen i regionen.</i>	
F	<i>Legge vekt på regionale samarbeidsstrukturer i utarbeidelse av tilbudsstrukturen.</i>	

2. Innspill/kommentarer til det videre arbeidet med operative prinsipper i fase 2, høsten 2021.

Pkt.	Område	Kommentar
A	<p>Videregående opplæring</p> <p><i>Hvilke operative prinsipper bør videreføres, evt. justeres?</i></p> <p><i>Hvilke bør fjernes?</i></p> <p><i>Hvilke nye bør vi legge inn?</i></p>	
B	<p>Voksenopplæring</p> <p>1. <i>Hvilke prinsipper kan bidra til at voksenopplæringstilbudene blir enda mer fleksible og desentraliserte?</i></p> <p>2. <i>Hvilke prinsipper kan legges til grunn for å innfri den voksnes rett til søkt sluttkompetanse samtidig med at det bør tilpasses arbeidslivet behov?</i></p> <p>3. <i>Hvordan, og med hvilke prinsipper, kan tilgangen til spesialrom, verksteder, utstyr o.l. løses bedre enn i dag?</i></p>	
C	<p>Høyere yrkesfaglig utdanning</p> <p><i>Hvilke operative prinsipper bør videreføres, evt. justeres?</i></p> <p><i>Hvilke bør fjernes?</i></p> <p><i>Hvilke nye bør vi legge inn?</i></p>	

Vedlegg 4

Skjema/ støttemal for tilbakemelding til prinsipper for skolebygg.

Tilnærming til spørsmål om prinsipper for arealbruk og arealomfang i forhold til betraktning om MÅ-BØR-VIL-KAN.

Fokusområde	Ambisjon	Innspill som knyttes opp til prinsipper for skolebygg
<p>SKOLE OG ARBEIDSLIV</p> <p>Bevist holdning og strategi for samarbeid med lokalt arbeidsliv</p>	<p><i>Forberede elevene på de faglige kravene og forventningene som stilles i arbeidslivet.</i></p> <p><i>Næringslivets innovasjon - utvikle elevenes entreprenørskap.</i></p> <p><i>Samarbeid forankret i skolens opplæringstilbud – lokale forhold og forutsetninger.</i></p> <p><i>Sambruk om lokaler og utstyr – oppdatert og relevant</i></p>	
<p>FAGLIG OG SOSIAL KOMPETANSE</p> <p>Skolen som arena for å fremme ønsket kompetanse</p>	<p><i>Faglig kompetanse – uttrykt i kompetansemål – stadig endring?</i></p> <p><i>21. århundrets kompetanse (21st century skills – C) Kommunikasjon, Kreativ tenkning (og innovasjon), Samarbeid og Samhandling</i></p> <p><i>Ludvigenutvalget: lære / utforske og skape / kommunisere, samhandle og delta</i></p> <p><i>Overordnet del læreplanen</i></p>	

Fokusområde	Ambisjon	Innspill som knyttes opp til prinsipper for skolebygg
<p>NÆRMILJØ OG SAMFUNN</p> <p>Aktiv tilstedeværelse i lokalsamfunnet (24/7)</p>	<p><i>Samfunnsutvikling gjennom sambruk mellom skolens funksjoner, skoleaktiviteter og lokalsamfunnets behov</i></p> <p><i>Aktive og utadrettete skoler i lokalsamfunnet</i></p>	
<p>TEKNOLOGI OG RELEVANS</p> <p>Opplæring i samsvar med teknologisk utvikling og endringer i arbeids- og samfunnsliv</p>	<p><i>Endringer skjer i stadig raskere takt</i></p> <p><i>Opplæring som er i takt med endringer i arbeids- og samfunnsliv</i></p> <p><i>Ferdighetsutvikling og problemløsning</i></p>	